

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Συμπληρωματικό Υλικό Μελέτης Μεθοδολογία δημιουργίας διδακτικών σεναρίων

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Ιστορία

ΒΑΘΜΙΔΑ: Γενικό Λύκειο

«Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Προγράμματα Σπουδών και το εκπαιδευτικό υλικό Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5035542, στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020»

Μεθοδολογία δημιουργίας διδακτικών σεναρίων (Γενικό Λύκειο)

Συμπληρωματικό Υλικό μελέτης

Το διδακτικό σενάριο δεν είναι τίποτε άλλο από το γνωστό σε όλους μας «σχέδιο διδασκαλίας» σε πιο συστηματική και αναλυτική μορφή. Η χρησιμότητά του είναι καθαρά πρακτική: πηγαίνουμε να διδάξουμε έχοντας σκεφτεί και προγραμματίσει το μάθημά μας ως την τελευταία λεπτομέρεια και έχουμε εξασφαλίσει το απαραίτητο υλικό. Κρατώντας ένα πλήρες γραπτό διδακτικό σενάριο στο αρχείο μας μαζί με το σχετικό διδακτικό υλικό (ασκήσεις, εικόνες κτλ), κάνουμε ευκολότερη τη ζωή μας όταν καλούμαστε να ξαναδιδάξουμε το ίδιο αντικείμενο σε άλλο τμήμα ή και μετά από κάποιο χρονικό διάστημα. Όσο πιο καλά προετοιμασμένοι είμαστε για το μάθημα, τόσο καλύτερα μπορούμε να διαχειριστούμε τον χρόνο και κάθε απρόοπτο που είναι φυσικό να συμβεί κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Τι περιλαμβάνει ένα διδακτικό σενάριο/Δομή του σεναρίου

Παρόλο που θα μπορούσε να πει κανείς ότι ένα διδακτικό σενάριο είναι αυτό που εξυπηρετεί τον κάθε διδάσκοντα ή διδάσκουσα καλύτερα, οι ανάγκες της επιμόρφωσης υπαγορεύουν την ετοιμασία σεναρίων που έχουν κάποια ομοιομορφία. Σε κάθε περίπτωση κάθε σενάριο είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει:

1. **Τι** θα διδαχθεί. Τη διδακτέα ενότητα
2. **Γιατί** διδάσκεται η συγκεκριμένη ενότητα: τους στόχους του προγράμματος σπουδών για την ενότητα
3. **Πώς** θα διδάξουμε. Ποια διδακτική πορεία θα ακολουθήσουμε; Ποιες διδακτικές μεθόδους θα εφαρμόσουμε; Τι δραστηριότητες θα υλοποιήσουμε;
4. **Με τι** υλικό θα διδάξουμε. Ποια μέσα διδασκαλίας θα χρησιμοποιήσουμε (εποπτικό και οπτικοακουστικό υλικό, διαδίκτυο, φωτοτυπίες, χάρτες, διαγράμματα, πίνακα κτλ)
5. **Πού** έχουμε εντοπίσει το υλικό που θα χρησιμοποιήσουμε. Στο διδακτικό σενάριο που εκπονείται για τις ανάγκες του επιμορφωτικού προγράμματος θα πρέπει να συμπεριλάβουμε

και τη βασική και την ειδική βιβλιογραφία που χρησιμοποιήσαμε για τη μελέτη του περιεχομένου της διδακτέας ενότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, χρειαζόμαστε επομένως:

- 1) να έχουμε καταγράψει τους στόχους της ενότητας προκειμένου να τους καλύψουμε.
- 2) να καταγράψουμε τις προαπαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες για τη συγκεκριμένη διδακτική ενότητα (π.χ. συγκεκριμένες ιστορικές γνώσεις, επεξεργασία πηγών, κατανόηση χάρτη, χρήση ΤΠΕ).
- 3) να σημειώσουμε την πορεία διδασκαλίας, τα βήματα που θα ακολουθήσουμε στα οποία κατά κανόνα περιλαμβάνονται τα εξής: α) έλεγχος προηγούμενης ενότητας/εργασιών κτλ, β) αφόρμηση, δημιουργία δηλαδή της κατάλληλης ατμόσφαιρας/παιδαγωγικού κλίματος προκειμένου να γίνει η παρουσίαση της νέας ενότητας, γ) παρουσίαση της νέας ενότητας, δ) εμπέδωση/αξιολόγηση που περιλαμβάνει και την ανάθεση εργασιών στην τάξη και στο σπίτι και τον έλεγχο της επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί.
- 4) να κάνουμε έναν «χρονοπρογραμματισμό». Να προβλέψουμε δηλαδή κατά προσέγγιση τον χρόνο που θα απαιτηθεί για κάθε βήμα/δραστηριότητα.
- 5) να καταγράψουμε το απαραίτητο υλικό προκειμένου να ελέγξουμε πριν από το μάθημα εάν το έχουμε εξασφαλίσει. Η εμπειρία διδάσκει ότι επειδή συμβαίνουν πολλά απρόοπτα, π.χ. να μην είναι διαθέσιμη εκείνη τη μέρα η αίθουσα με τον διαδραστικό πίνακα, να έχουμε προετοιμαστεί και για μία εναλλακτική επιλογή.
- 6) τη βιβλιογραφία

Δημιουργία σεναρίου

Ενδεικτικός χρονοπρογραμματισμός:

- α) έλεγχος προηγούμενης ενότητας/εργασιών κτλ: 10΄
- β) αφόρμηση: 5΄
- γ) παρουσίαση της νέας ενότητας: 20΄
- δ) εμπέδωση/αξιολόγηση: 5΄

Όπως γίνεται φανερό είναι απαραίτητο να έχουμε καταγράψει κάθε δραστηριότητα σε κάθε βήμα ούτως ώστε να μπορέσουμε να φέρουμε με επιτυχία σε πέρας τη διδασκαλία μας. Πώς θα κάνουμε τον έλεγχο της προηγούμενης ενότητας; Τι ερωτήσεις θα θέσουμε; Θα ρωτήσουμε επιλεκτικά κάποια παιδιά ή θα κάνουμε ένα δεκάλεπτο τεστ με όλη την τάξη; Τι θα επιλέξουμε ως αφορμή; Έναν χάρτη, κάποιο βίντεο, ένα εικαστικό, μία λέξη, μία ερώτηση που αφορά την επικαιρότητα ή τα ενδιαφέροντα των παιδιών και σχετίζεται με τη νέα ενότητα;

Όπως γίνεται κατανοητό, το κύριο βάρος πέφτει στην παρουσίαση της νέας ενότητας. Ποια διδακτική μέθοδο θα χρησιμοποιήσουμε; (αφήγηση; κατευθυνόμενο διάλογο; τη διερευνητική, κάποια ατομική ή ομαδοσυνεργατική μέθοδο;). Ποια μέσα και ποιο υλικό θα χρησιμοποιήσουμε; Όλα αυτά θα πρέπει να καταγραφούν και να τα ετοιμάσουμε.

Τέλος, θα πρέπει να έχουμε σχεδιάσει τον τρόπο με τον οποίον θα γίνει η εμπέδωση της νέας ενότητας ή/και η αξιολόγηση της κάλυψης των στόχων που έχουν τεθεί.

Βιβλιογραφία/Δικτυογραφία

Αγγελόπουλος Πέτρος, Μπόχτης Σπύρος, Κύρος Κώστας, «Σχεδιασμός κι εφαρμογή εκπαιδευτικού σεναρίου στην εξ αποστάσεως διδασκαλία», Εισήγηση σε επιστημονική τηλε-διημερίδα: Η μετάβαση της εκπαιδευτικής κοινότητας στην ψηφιακή εποχή και η αξιοποίηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Από τη θεωρία στην πράξη, Φεβρουάριος 2021. Διαθέσιμη στο:

<https://exaefeb21.pdeionion.gr/wp-content/uploads/2021/04/ae%C2%A2ay%E2%8C%90u%C2%B5%C2%AC-ia-%C2%A1y%C2%BFuaU%CF%80-ioya%C2%A2%C2%BC%C2%BDaia%CF%84-%E2%8C%90ny%C2%BF%CF%83a%C2%BC-%E2%8C%90%C2%BD%E2%82%A7n-N-yoa%E2%8C%90%C2%BDs%E2%8C%90CE%B1%C2%AC-aa%C2%A2y%E2%8C%90iyo%CF%83y-%C2%BDoi%C2%B5.pdf>

Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ταχύρρυθμη επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Συνοπτικός οδηγός για τη δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων,

<https://blogs.e-me.edu.gr/hive-kesyait/wp-content/uploads/sites/114559/2021/06/%CE%A44%CE%95-%CE%95%CF%80%CE%B9%CE%BC%CF%8C%CF%81%CF%86%CF%89%CF%83%CE%B7-%CE%A0%CF%81%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CE%AF%CE%B5%CF%82-%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%B9%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%95%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D-%CE%A3%CE%B5%CE%BD%CE%B1%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85.pdf>

Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο, Ταχύρρυθμη επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Εκπαιδευτικός σχεδιασμός μαθημάτων στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, file:///C:/Users/User/Downloads/Learning_Design_e-learning.PDF

Παχή Όλγα, «Σχεδιασμός διδακτικού σεναρίου με χρήση των ΤΠΕ στη βάση των αρχών της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, περιοδικό ΕΡΚΥΝΑ, ειδικό τεύχος 6, 2015. Διαθέσιμο στο: https://www.academia.edu/35885122/%CE%A3%CF%87%CE%B5%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82_%CE%B4%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D_%CF%83%CE%B5%CE%BD%CE%B1%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85_%CF%83%CF%84%CE%B7_%CE%B2%CE%AC%CF%83%CE%B7_%CF%84%CF%89%CE%BD_%CE%B1%CF%81%CF%87%CF%8E%CE%BD_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%B7%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B7%CF%82_%CE%B4%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CF%83%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%B1%CF%82_.pdf

Φραγκάκη, Μ., 2008, Structure of Learning Scenarios. Deliverable WP6 Pedagogical Framework-Pilot Implementation/T61 Pedagogical Framework, Research Academic Computer Technology Institute, Greece.

Ψηφιακό αποθετήριο διδακτικών σεναρίων ο «Αίσωπος» του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής: <http://aesop.iep.edu.gr/>